

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

722

Vragen van de leden **Van Helvert** en **Omtzigt** (beiden CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het BBC programma «Jihadi's you pay for»* (ingezonden 7 december 2017).

Antwoord van Minister **Zijlstra** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (ontvangen 15 december 2017).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de uitzending «Jihadi's you pay for» van 4 december 2017 van het BBC programma Panorama?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft u kennisgenomen van de aantijgingen in Panorama dat geld uit het «Access to Justice and Community Security Programme (AJACS)» gebruikt is op de volgende manieren:

- A. De politie in de provincie Aleppo werd gedwongen om geld te overhandigen aan de extremisten van het gebied, Nour al-Din al-Zinki;
- B. Jabat al Nusra (de Syrische tak van al Qaida) selecteerde de politieagenten voor twee politiebureaus in de provincie Idlib;
- C. De door AJACS betaalde politie werkte samen met rechtbanken die mensen veroordeelden tot standrechtelijke executie, inclusief de steniging van twee vrouwen?¹

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Heeft u kennisgenomen van het feit dat de Britse regering het AJACS-programma heeft opgeschort terwijl het onderzoek doet naar deze zeer serieuze aantijgingen?

¹ <https://www.theguardian.com/uk-news/2017/dec/04/british-aid-scheme-suspended-amid-allegations-of-payments-to-syrian-jihadis> en <http://www.bbc.com/news/uk-42217132>

Antwoord 3

Ja.

Vraag 4

Herinnert u zich de brief van uw ambtsvoorganger, waarin meegedeeld wordt dat Nederland in het kader van de bestrijding van ISIS bijdraagt aan AJACS?²

Antwoord 4

Ja. Nederland steunt het *Access to Justice and Community Security Project* (AJACS)-programma sinds de start in 2014. Het programma heeft onder meer bijgedragen aan versterking van lokale politiemachten in fragiele, door de oppositie bevrijde gebieden. De door AJACS ondersteunde ongewapende Vrije Syrische Politie beschermt kwetsbare groepen, assisteert bij de verdeling van humanitaire hulp, regelt het verkeer en voorkomt plunderingen. Het biedt de bevolking een alternatief voor het regime en maakt hen weerbaar tegen invloed van meer extremistische groepen. De onafhankelijke evaluator *Integrity* stelde begin november 2017 dat AJACS één van de weinige effectieve veiligheid- en justitieprogramma's in Syrië is.

Aan de uitvoering van dit soort programma's in Syrië kleven evenwel risico's. De situatie is vaak zeer complex, verschillende groepen bevechten elkaar en in de bevrijde gebieden is stabiliteit vaak fragiel.

Het AJACS-programma wordt daarom zeer intensief gemonitord, met extra verificatie- en evaluatiemomenten en intensieve procedures voor selectie en goedkeuring van politiefunctionarissen («*vetting*») om infiltratie door extremisten te voorkomen. Deze *vetting* wordt uitgevoerd door het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. De onderzoeksafdeling van uitvoerder *Adam Smith International* monitort dagelijks de gesteunde politiestations, en deelt wekelijkse analyses en voortgangsrapporten met de financiers, te weten het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Duitsland, Denemarken, Canada en Nederland. Deze donoren komen in Istanbul tweewekelijks bijeen met de uitvoerder om het project te monitoren.

Vraag 5

Kunt u aangeven hoeveel geld Nederland ieder jaar heeft bijgedragen aan AJACS sinds 2013?

Antwoord 5

Nederland heeft sinds 2014 EUR 12,6 miljoen aan het programma bijgedragen. Voor 2017 stond een bijdrage van EUR 2,2 miljoen gepland. Naar aanleiding van de recente aantijgingen is deze bijdrage voorlopig opgeschort, zie ook antwoord 8 en 9.

Vraag 6

Kunt u een precies overzicht geven van alle steun die Nederland aan groepen en NGO's in Syrië direct of indirect gegeven heeft sinds 2012?

Antwoord 6

Nederland heeft sinds de start van het conflict in Syrië in 2011 bijna EUR 60 miljoen uitgegeven aan steun voor projecten in Syrië ten behoeve van stabilisatie, mensenrechten en het politiek proces. Deze projecten staan toegelicht in de «lijst van vragen en antwoorden over de artikel-100 brief inzake de Nederlandse bijdrage aan de internationale strijd tegen ISIS» (Kamerstuk 27 925, nr. 612) d.d. 25 november 2017, onder vraag 93. Vanwege de aantijgingen ten aanzien van het AJACS-programma heb ik opdracht gegeven om de monitoringsprocedures voor al deze programma's nogmaals nauwkeurig tegen het licht te houden. Daarnaast heeft Nederland sinds 2011 circa EUR 382 miljoen bijgedragen aan humanitaire hulp in Syrië en de regio.

Vraag 7

Kunt u aangeven of zaken zoals beschreven in vraag 2 ook (deels) door Nederland gefinancierd zijn of niet?

² Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 11 september 2017 inzake verlenging van de Nederlandse deelname aan de internationale strijd tegen ISIS (Kamerstuk 27 925, nr. 612).

Antwoord 7

Het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Duitsland, Denemarken en Canada dragen bij aan de uitvoering van het AJACS-programma via een centraal fonds dat beheerd wordt door het Verenigd Koninkrijk. Op dit moment vindt onderzoek plaats door zowel het Verenigd Koninkrijk als uitvoerder Adam Smith International naar de aantijgingen waaraan u refereert. Zolang dat onderzoek loopt valt nog niet vast te stellen of deze gebeurtenissen ook daadwerkelijk hebben plaatsgevonden, of in welke mate. Nederland is in zeer nauw contact met het Verenigd Koninkrijk.

Vraag 8

Bent u bereid om de Britse regering te vragen om samen op te trekken in dit onderzoek en zo helder mogelijk te krijgen wat er met het geld gebeurd is?

Antwoord 8

Ja. Zie ook het antwoord op vraag 9.

Vraag 9

Ziet u aanleiding om het Britse voorbeeld te volgen en de steun op te schorten?

Antwoord 9

Naar aanleiding van deze ernstige aantijgingen hebben de betrokken financiers direct actie ondernomen. Het Verenigd Koninkrijk heeft in samenspraak met alle donoren, waaronder Nederland, het AJACS-programma op vrijdag 17 november opgeschort. Daarenboven heeft Nederland per direct en hangende het onderzoek een geplande bijdrage van EUR 2,2 mln aangehouden.

Het Verenigd Koninkrijk en de uitvoerder van het AJACS-programma, Adam Smith International (ASI), zijn een grootschalig onderzoek gestart. Er vindt hierover intensieve afstemming tussen financiers plaats.

Nederlandse steun aan het AJACS-programma wordt alleen hervat als het onderzoek is afgerond, inzicht is verkregen in de feitelijkheid van de aantijgingen, eventuele problemen adequaat zijn aangepakt, garanties zijn afgegeven dat de schuldigen zijn gesanctioneerd, helderheid bestaat over preventieve maatregelen om herhaling in de toekomst te voorkomen, en er tussen de donoren overeenstemming is over voortzetting van financiering. Iedere euro die in verkeerde handen valt is er een teveel.

Vraag 10

Kunt u deze vragen, gezien de ernst van de aantijgingen, binnen een week en een voor een beantwoorden?

Antwoord 10

Ja.